

1. DATOS IDENTIFICATIVOS DA DISCIPLINA	
CÓDIGO	
MATERIA	Movemento
DISCIPLINA	Movemento Expresivo II
TITULACIÓN	Titulación Superior en Arte Dramática
ESPECIALIDADE	Interpretación
ITINERARIO	
CURSO	1º (2º cuatrimestre)
CRÉDITOS ECTS	6
CARÁCTER	Obrigatoria
DEPARTAMENTO	Interpretación
CENTRO	ESAD de Galicia
COORDINADOR/A	Ricardo Solveira Díaz
DOCENTES	Nome e apelidos: Alba Blanco Dorrego Horario titorías: https://esadgalicia.com/profesorado/ Despacho: D2 Contacto: albagesto@edu.xunta.gal
DESCRIPCIÓN	Estudo da linguaxe expresiva e comunicativa non verbal do corpo. Adestramento corporal. Sensibilización psicosomática. Conciencia do corpo por medio da vivencia do movemento.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Movemento expresivo I
LINGUA EN QUE SE IMPARTE	Galego X Castelán X Inglés
2. COMPETENCIAS	
COMPETENCIAS TRANSVERSAIS DE TITULACIÓN	
T1	Organizar e planificar o traballo de forma eficiente e motivadora.
T3	Solucionar problemas e tomar decisións que respondan aos obxectivos do traballo que se realiza.
T7	Utilizar as habilidades comunicativas e a crítica construtiva no traballo en equipo.
T10	Liderar e xestionar grupos de traballo.
COMPETENCIAS XERAIS DA TITULACIÓN	
X1	Fomentar a autonomía e autorregulación no ámbito do coñecemento, as emocións, as actitudes e as condutas, mostrando independencia na recollida, análise e síntese da información, no desenvolvemento de ideas e argumentos dunha forma crítica e na súa capacidade para a propia motivación e a organización nos procesos creativos.
X2	Comprender psicolxicamente e empatizar para entender e sentir as vidas, situacións e personalidades alleas, utilizando de maneira eficaz as súas capacidades de imaxinación, intuición, intelixencia emocional e pensamento creativo para a solución de problemas; desenvolvendo a súa capacidade para pensar e traballar con flexibilidade, adaptándose ás demais persoas e ás circunstancias cambiantes do traballo, así como a conciencia e o uso saudable do propio corpo e o equilibrio necesario para responder aos requisitos psicolóxicos asociados ao espectáculo.
X3	Potenciar a conciencia crítica, aplicando unha visión crítica construtiva ao traballo propio e ao dos demais, e desenvolvendo unha ética profesional que estableza unha relación adecuada entre os medios que utiliza e os fins que persegue.
X5	Fomentar a expresión e a creación persoal, integrando os coñecementos teóricos, técnicos e prácticos

	adquiridos; mostrando sinceridade, responsabilidade e xenerosidade no proceso creativo; asumindo o risco, tolerando o fracaso e valorando de maneira equilibrada o éxito social.	
X8	Vincular a propia actividade teatral e escénica a outras disciplinas do pensamento científico e humanístico, ás artes en xeral e ao resto de disciplinas teatrais en particular, enriquecendo o exercicio da súa profesión cunha dimensión multidisciplinar.	
COMPETENCIAS ESPECÍFICAS DA ESPECIALIDADE		
E11	Dominar os recursos expresivos necesarios para o desenvolvemento de procesos de interpretación, actuación e representación, no ámbito escénico e audiovisual.	
E12	Participar na creación da partitura escénica e/ou personaxe, escénico ou audiovisual, e interpretalo adecuadamente, a través do dominio das diferentes técnicas interpretativas.	
E13	Integrar e interactuar coas restantes linguaxes e códigos que conforman o espectáculo escénico ou audiovisual.	
E15	Concibir e fundamentar o proceso creativo persoal, tanto no que se refire ás metodoloxías de traballo como á renovación estética.	
3. OBXECTIVOS DA DISCIPLINA		COMPETENCIAS VINCULADAS
1. Preparar o corpo como ferramenta de traballo actoral		X1; X2; X3; X5; E11; E15
2. Valorar o proceso no traballo de aula.		X1; X2; X3; X5; X8; T1;T3; T 7; T10
3. Potenciar as capacidades creativas e expresivas do corpo		E11; E12; E13; E15; X5;
4. Discernir os elementos que interveñen no proceso de creación corporal.		T1;T3; T 7; T10; X1; E15
5. Afondar na creación corporal desde un punto de vista analítico e crítico.		T 7; X1; X3
6. Comprender o valor do traballo en grupo.		T 7; T10; X2
7. Recoñecer o compromiso individual de cara ao traballo grupal.		T 7; T10; X1; E12
8.Responsabilizar ao alumnado dos estados psicossomáticos precisos para o feito escénico		X1; X2; X3; E11
4. CONTIDOS		
TEMAS	SUBTEMAS	HORAS
1. ACONDICIONAMENTO FÍSICO II		25
2. TOMA DE CONCIENCIA DO ESPAZO	Ferramentas do bloque espazo	15
3. TOMA DE CONCIENCIA DO TEMPO	Ferramentas do bloque tempo	15
4. TOMA DE CONCIENCIA DO FACTOR FORZA	<ul style="list-style-type: none"> - Ton muscular. - Centro de gravidade. - Antagonismo muscular. - Relaxación: Distensión controlada. Afrouxamento relaxamento. - Forza de gravidade e as súas resonancias. 	15

5. PROCESOS EXPRESIVOS	- Os modos do movemento - As calidades do movemento por Marta Schinca - As oito acción básicas do esforzo por Rudolph von Laban. Resonancias e aplicación a composición física da personaxe.	15
6. O CAMIÑAR	- Introducción as relacións intracorporais derivadas do camiñar na construción do esquema físico da personaxe.	5
	TOTAL SESIÓNS	90

5. PLANIFICACIÓN DOCENTE

Actividade / Número de horas	Presencial (horas)	Non presencial (horas)	Total
Actividades introdutorias	5	5	10
Exposición maxistral			
Exposición práctico-teórica	5	5	10
Práctica individual	30	40	70
Práctica colectiva	30	20	50
Obradoiro			
Seminarios			
Actividades complementarias		10	10
Outros			
Titorías individuais	5		5
Titorías de grupo	5		5
Actividades de avaliación. Probas	5	5	10
Actividades de avaliación. Presentacións / mostras	5	5	10
Actividades de avaliación. Revisión			
TOTAL	90	90	180
PORCENTAXE	50%	50%	100%

6. PLANIFICACIÓN DOCENTE E METODOLOXÍAS DE ENSEÑANZA E APRENDIZAXE

Actividades	Descrición
Descrición	Descrición
Exposición práctico-teórica	Exposición por parte do docente e/ou alumnado ante un grupo de estudantes dun tema sobre contidos da materia ou dos resultados dun proxecto, exercicio ou problema.
Práctica individual	O alumnado desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices esupervisión do profesor.
Práctica colectiva	O alumnado desenvolve exercicios ou proxectos na aula baixo as directrices e supervisión do profesor de xeito grupal.
Metodoloxía integradora: Aprendizaxe colaborativa	Enfoque interactivo de organización do traballo no cal os alumnos son responsables da súa aprendizaxe a da dos seus compañeiros nunha estratexia de corresponsabilidade para acadar metas e incentivos de grupo.
Titorías individuais	Entrevistas que o alumnado mantén co profesorado da materia para asesoramento/ desenvolvemento de actividade da materia e do proceso de aprendizaxe.
Titorías de grupo	Entrevista que o grupo fai co profesor da materia para asesoramento/ desenvolvemento de actividade da materia e do proceso de aprendizaxe.
Presentacións / mostras	Actividades de aplicación dos coñecementos a situacións concretas, e de adquisición de habilidades básicas e procedimentais relacionadas coa materia obxecto de estudo, desenvolvidas nun espazo de representación con público.

Actividades complementarias Cartafol; dossier	Documento elaborado polo estudante que recompila información sobre as experiencias, proxectos, tarefas e traballos realizados durante o proceso de formación.
--	---

7. ATENCIÓN PERSONALIZADA

Seguimento	Farase un seguimento personalizado, facendo un análise de cada caso específico e resolvendo cada casuística da forma mais adecuada.
Orientación	Orientación respecto ás dúbidas e inquedanzas que xurdan en cada caso.

8. FERRAMENTAS DA AVALIACIÓN

8.1 Avaliación ordinaria

Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
<p>Actividades teóricas.</p> <p>- <i>Participación a partir da reflexión verbal nas clases</i> onde se valorará a comprensión dos coñecementos e a súa capacidade de aplicarlos os diferentes contextos.</p> <p>- <i>Probas e traballos teóricos:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Memoria reflexiva da aprendizaxe - Lecturas e traballos escritos sobre libros e artigos da bibliografía. - Reflexións escritas sobre a experienciada práctica na clase u outra actividade teórica. - Exames escritos u orles sobre os fundamentos teóricos da asignatura. 	EI1, X3,X5, X1, T1,	30%
<p>Actividades prácticas.</p> <p>- <i>Práctica diaria na clase:</i> Participación na práctica diaria de clase, composta por procesos de traballo corporal conducidos polo profesor para o descubrimento das ferramentas expresivas e comunicativas:</p> <p>- <i>Probas prácticas:</i> Probas prácticas finais como resultado da integración das ferramentas adquiridas.</p>	EI1,EI2, EI3, EI5, X2,T10,T7,T3	40%
<p>Outras actividades formativas de carácter obrigatorio: Conferencias, espectáculos, mostras ou visionados de material audiovisual propostas pola docente para completar a actividade lectiva.</p>	X8,X1	10%
<p>Actitude: Participación e actitude na clase. Control de asistencia a clase.</p>	X1	20%
Total		100%

8.2. Avaliación extraordinaria

Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
<p>Probas prácticas: Presentación de tres exercicios prácticos a presentar: individual, parella e grupo de mínimo tres persoas, sobre diferentes aspectos da asignatura e utilizando procedementos de improvisación. Será requisito indispensable concertar unha titoría ca docente para a asignación do bloque temático e demais instrucións do exame.</p> <p>Incorporación a práctica das propostas da profesora.</p>	EI1,EI2, EI3, EI5, X2,T10,T7,T3	50%

<p>Probas escritas:</p> <p>Entrega dun traballo a modo de análise e memoria sobre cada exercicio práctico presentado.</p> <p>A memoria deberá presentarse impresa. Extensión mínima 10 páxinas. Tamaño de letra Times Román 12, interlineado sinxelo. Cada exercicio terá a súa memoria correspondinte.</p> <p>Examen teórico verbal ou escrito a elección da docente, composto por 10 preguntas sobre os fundamentos teóricos da asignatura.</p>	EI1, X3,X5, X1, T1,X1,X8	20%
<p>Probas orais:</p> <p>Respostas e defensa as preguntas da profesora sobre os traballos presentados.</p>	EI1, X3,X5, X1, T1	30%
Total		100%

8.3 Avaliación específica para alumnado sen avaliación continua / ordinaria / extraordinaria

Ferramenta / actividade	Competencias avaliadas	Ponderación
<p>Presentación dun exercicio práctico individual sobre o bloque temático que defina previamente a docente. A duración aproximada será de 3 a 5 minutos. Será requisito indispensable concertar unha titoría ca docente para a asignación de dito bloque. No caso de que dito alumno/a acumúlase mais do 50% de faltas aplicaranse as ferramentas descritas na avaliación extraordinaria.</p> <p>Incorporación a práctica das propostas da profesora.</p>	EI1,EI2, EI3, EI5, X2,T10,T7,T3	50%
<p>Probas escritas:</p> <p>Entrega dun traballo a modo de análise e memoria sobre</p>	EI1, X3,X5, X1, T1,X1,X8	30%

<p>os exercicios prácticos presentados.</p> <p>A memoria deberá presentarse impresa. Extensión mínima 10 páxinas. Tamaño de letra Times Román 12, interlineado sinxelo. Cada exercicio terá a súa memoria correspondinte.</p>		
<p>Probas orais:</p> <p>Respostas e defensa as preguntas da profesora.</p>	EI1, X3,X5, X1, T1	20%
Total		100%

9. MEDIDAS EXCEPCIONAIS PLANIFICADAS CON MOTIVO DO COVID

Ante a incerta e imprevisible evolución da alerta sanitaria provocada pola COVID- 19, a ESAD de Galicia establece unha planificación extraordinaria que se **ACTIVARÁ NO MOMENTO EN QUE A ADMINISTRACIÓN EDUCATIVA O DETERMINE**, atendendo a criterios de seguridade, saúde e responsabilidade, e garantindo a docencia nun escenario non presencial ou non totalmente presencial. Estas medidas planificadas garanten, no momento que sexa preceptivo, o desenvolvemento da docencia dun xeito áxil e eficaz ao ser coñecido de antemán (ou cunha ampla antelación) polo alumnado e o profesorado a través da presente programación docente. No suposto de que se produza unha emerxencia, a presente programación non sufrirá máis modificación que a derivada da necesidade de articular unha avaliación non presencial, para o que se establecerán as adaptacións necesarias nas actividades e ferramentas de avaliación, en relación coas competencias que se indican e coa ponderación que se sinala.

Para o caso da avaliación non presencial de toda a disciplina, as ferramentas e actividades de avaliación serán as seguintes:

9.1 FERRAMENTAS DA AVALIACIÓN. Non presencial

9.1.1 Avaliación ordinaria

<p>Actividades teóricas:</p> <p>Participación a partir da reflexión verbal nas clases onde se valorará a comprensión dos coñecementos e a súa capacidade de aplicalos os diferentes contextos.</p> <p>Probas e traballos teóricos:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Lecturas e traballos escritos sobre libros da bibliografía. - Reflexións escritas sobre a experiencia da práctica na clase u outra actividade teórica. 	<p>EI1, X3,X5, X1, T1,</p>	<p>30%</p>
<p>Actividades prácticas:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Práctica prevista na clase adaptada a medios telemáticos ou de grabación en soporte de vídeo. - Probas prácticas grabadas ou a través de videochamada. - Asistencia, participación e actitude nas conexións virtuais. 	<p>X5,X2,T1,T3,T7, T10</p>	<p>30%</p>
<p>Outras actividades formativas de carácter obrigatorio: Visionados dematerial audiovisual proposto pola docente para completar a actividade lectiva.</p>	<p>X8,X1</p>	<p>10%</p>
<p>Actitude</p>		<p>30%</p>
<p>Total</p>		<p>100%</p>

9.1.2 Avaliación extraordinaria (ou ordinaria sen avaliación continua). Non presencial		
Ferramenta / actividade	Competencias	Ponderación
<p>Probas prácticas:</p> <p>Presentación dun exercicio práctico individual sobre o bloque temático que defina previamente a docente. A duración aproximada será de 3 a 5 minutos. Será requisito indispensable concertar unha tutoría telemática ca docente para a asignación de dito bloque. O material entregarase en soporte dixital mediante plataformas coma wetransfer o correo electrónico facilitado pola docente. No caso de que dito alumno/a acumule máis do 50% de faltas a proba práctica consistirá nun ou varios exercicios prácticos nos que se aprecie o uso e a asimilación dos contidos da asignatura.</p> <p>Valoración da posibilidade de realizar a proba en directo coa incorporación a práctica das propostas ou consideracións da profesora.</p>	EI1,EI2, EI3, EI5, X2,T10,T7,T3	50%
<p>Probas escritas:</p> <p>Entrega dun traballo a modo de análise e memoria sobre os 7ordenado prácticos presentados.</p> <p>A memoria deberá presentarse impresa. Extensión mínima 10 páxinas. Tamaño de letra Times Román 12, interlineado sinxelo. Cada 7ordenad terá a súa memoria 7ordenador77e.</p>	ED1,ED2,ED3,E D5,X1,X2,X3,X4, X8,T8,T15	20%
<p>Probas orais:</p> <p>Respostas e defensa as preguntas da profesora en sesión telemática.</p>	T8,T11,T15	30%

No caso de que o 7oordena se produza iniciado xa o curso escolar, o 7oordenador7 combinará a avaliación do traballo presencial do alumnado coa avaliación do traballo non presencial, determinando as ferramentas (presenciais e non presenciais) a utilizar e a ponderación das mesmas.

AS PRESENTES MEDIDAS PODERÁN SER OBXECTO DE MODIFICACIÓN EM FUNCIÓN DAS DIRECTRICES OU INTRUCIÓNS QUE POIDA FACER PÚBLICAS A ADMINISTRACIÓN EDUCATIVA, QUE SE COMUNICARÁN EM TEMPO E FORMA AO ALUMNADO POLAS CANLES HABITUAIS (PÁXINA WEB E CORREO ELECTRÓNICO).

10. OBSERVACIONES / RECOMENDACIONES

- **Abordar o proceso de aprendizaxe sen prexuízos**
- Cumplir cas **normas de hixiene**
- Adecuar a **roupa de traballo**
- **Compromiso** co traballo pola conta do alumno/a no caso de que fora 8oordenado para continuar a marcha do grupo nin a práctica docente. Os procedementos propios da avaliación continua baséanse na frecuencia, a progresión e a práctica em grupo, polo que a 8oordenador é 8oordenador.
- **Puntualidade.** Entrar a 8oorde 8oordenador8 e non saír antes, empregar os 8oordenado e as taquillas para cambiarse de roupa e gardar os obxectos persoais, non comer na aula e utilizar o móvil fora da aula e do 8oorden da 8oorde. Os 8oordenador poderán cerrar a porta unha vez iniciada a sesión. Cando o alumno non 8oorden á totalidade da 8oorde, contabilizarase como falta de 8oordenador.
- Será requisito indispensable a presentación por escrito dun informe médico no caso de aqueles 8oorde/ as que aleguen algunha lesión, enfermidade ou patoloxía o 8oordenador/a do curso ou os docentes que o requiran.

11. BIBLIOGRAFÍA, MATERIAIS E OUTROS RECURSOS

A LINGUAXE CORPORAL

Título: **Marta Schinca, Precursora del Teatro de Movimiento. Vol I. Manual del método Schinca de expresión corporal**

Autor: FERRARI, HELENA

Editorial: Fundamentos Resad, Madrid, 2017

Título: **Marta Schinca, Precursora del Teatro de Movimiento. Vol II. Los espectáculos de la compañía.**

Autor: FERRARI, HELENA

Editorial: Fundamentos Resad, Madrid, 2019

Título: **Schinca Teatro de movimiento. (tesis doctoral)**

Autor: FERRARI, HELENA

Editorial: Schinca-Vision libros. Madrid, 2014

Título: **El cuerpo elocuente**

Autor: HARTNOLL, ANNE DENIS

Editorial: Fundamentos Resad, Madrid, 2014

Título: **El arte de crear danzas**

Autor: HUMPREY, DORIS

Editorial: Editorial Eudeba, Buenos Aires

Título: **The Mastery of movement.(El dominio del movimiento)**

Autor: LABAN, RUDOLPH

Editorial: Dance books Ltd. Alton, Hampsire, 1980. (En castellano) Ed. Fundamentos. Título:

Expresión Corporal. Técnica y Expresión del movimiento

Autor: SCHINCA, MARTA

Editorial: Wolters Kluwer. Madrid, 2011

ARTIGOS

Título: **Cuerpos en escena.**

Editorial: Editorial fundamentos. Manuales RESAD. Madrid, 2009.

Título: **Cuadernos del Estudio Schinca. Número 0.**

Editorial: Estudio Schinca Editorial. Madrid 2011.

Título: **Cuadernos del Estudio Schinca Número 1.**

Editorial: Estudio Schinca Editorial. Madrid 2016.

Título: **Physical Theatres, A critical reader.**

Editorial: Routledge press. New York, 2007

Título: **Revista Máscara. Numeros 13-14.**

Editorial: Editorial Escenología A.C. Mexico, Julio 1993.

12. OUTROS MATERIAIS E RECURSOS DIDACTICOS

Ordenador y acceso a internet

Medios digitales establecidas según normativa para correo electrónico, repositorios y Plataformas realizar las tutorías o encuentros digitales.

Se proporcionarán artículos y documentos para su lectura, consulta y estudio a través de enlaces web, Google Drive y/o plataforma Moodle además de la propia Biblioteca del centro.

Las sesiones prácticas podrán grabarse en video como recurso exclusivo para el estudio y el ejercicio de la evaluación. Dichas grabaciones estarán sujetas a la legislación sobre protección de datos y derechos de imagen de los participantes.

Material personal de protección sanitaria: mascarilla, guantes y gel hidroalcohólico.

Material de trabajo personal: esterilla de trabajo y toalla